

ПРОГРАМА

ЗА ПРОФИЛАКТИКА, РАННА ДИАГНОСТИКА И РЕХАБИЛИТАЦИЯ НА ДЕЦАТА С ГРЪБНАЧНИ ИЗКРИВЯВАНИЯ И ДЕФОРМАЦИИ НА ГРЪДНИЯ КОШ В ОБЩИНСКИТЕ УЧИЛИЩА НА ГР. ПЛОВДИВ ЗА ПЕРИОДА 2026-2027г.

Гръбначните изкривявания при подрастващите представляват сериозен медико-социален проблем, защото засягат младото поколение, имат продължително протичане и могат да доведат до тежки деформации, които се отразяват на общото състояние на организма. Следва да се отбележи, че около 20% от децата у нас имат някакъв вид гръбначно изкривяване.

Гръбначните изкривявания по своя характер са два вида – вродени и придобити, а според посоката на изкривяване биват странични (във фронталната равнина) и предно-задни (в сагиталната равнина). Освен това са описани и няколко степени на гръбначните изкривявания, в зависимост от това какво е отклонението от физиологичните извивки на гръбначния стълб.

Най-често се среща страничното изкривяване на гръбначния стълб (сколиоза). Касае се за триизмерна деформация, която се визуализира като странично отклонение на гръбнака, и може да бъде с една или няколко кривини в различни сегменти от гръбначния стълб. Тя настъпва в детска възраст и съпътства до 10% от населението на земята през целия живот.

Много често родителите откриват късно наличието на сколиоза на своето дете. Някои изобщо не знаят, че съществува такова състояние и не могат да забележат навреме, че гръбнакът на детето им се изкривява, защото заболяването протича безсимптомно. Но ако се открие гръбначното изкривяване своевременно, то може да се лекува в начален стадий по най-безболезнения начин - с лечебна гимнастика.

Данните за разпространението на гръбначните изкривявания, включително и на сколиозите, срещащи се в литературата са твърде различни. Това се дължи на нееднаквост на методите за тяхното установяване. Авторите съобщават следните проценти: за неправилна стойка – от 8.2% до 61%, за сколиозите - от 1.8% до 39% . Според проф. д-р Васил Яблански – началник на Клиниката по ортопедия и травматология в Аджибадем Сити Клиник УМБАЛ Токуда между 12% и 17% от децата до 12-годишна възраст са засегнати от сколиоза. Най-уязвими са децата от началната училищна възраст и тези в етапа на ранния пубертет, т.е. във възрастта, когато децата израстват бързо и костната и мускулни системи не са достатъчно укрепнали.

Гръбначните изкривявания са по-разпространени при момичетата и са свързани предимно с учебния процес. Най-често се дължат на неправилна стойка на децата при четене и писане в училище и в дома, и неправилно носене на тежките ученически раници. При норма 10-15% тегло на раницата от теглото на ученика, в момента то достига до 20-25%, което води до пренатоварване на гръбнака, пренапрягане на мускулатурата и с течение на времето до гръбначни проблеми. Освен това децата често прекарват твърде дълго време легнали или наведени над различни електронни устройства, което неминуемо се отразява върху физическото им развитие. От една страна - дългото време прекарано в статична поза оказва изключително неблагоприятно влияние върху опорно-двигателния апарат поради претоварване на развиващата се детски скелет, а от друга – липсата на достатъчно физическа активност е предпоставка за слабо развитие на мускулатурата и мускулен дисбаланс.

В Западна Европа се полагат големи усилия за превенция на гръбначните изкривявания. Подобряват се ергономичните условия за децата, дават им се шкафчета в училище, където да съхраняват голяма част от учебниците, обучават ги как да носят правилно раниците, в някои страни са въведени задължителни уроци по плуване и др.

Профилактиката, ранното откриване, точната диагностика, адекватното лечение и рехабилитация, целенасоченият активен двигателен режим могат да предотвратят неблагоприятните последици от тези състояния. Според проф. Яблански сколиозата в много висок процент може да бъде обратима – при една ранна диагностика.

Във връзка с това от голямо значение за ранното откриване и добрата прогноза на заболяването е провеждането на ежегодни профилактични прегледи на учениците, тъй като сколиозата може бързо да прогресира, а усложненията в късните фази могат да бъдат даже и животозастрашаващи вследствие притискане на жизненоважни органи.

Прилагането на ефективни мерки за превенция на гръбначните изкривявания се очертава значим фактор за подобряване на здравния статус на децата в ученическа възраст. От съществено значение е и системната профилактика чрез създаване на условия за упражняване на препоръчителния за съответната възраст минимум физическа активност, включително чрез масов спорт в и извън училище, спазване на здравословни изисквания при работа с видеодисплей и насърчаване на здравословен начин на живот.

За съжаление извършените реформи в сферата на здравеопазването до голяма степен разрушиха създадената лечебно-профилактична система в тази област. Не се извършват специализирани профилактични прегледи в училищата за ранна диагноза на гръбначните изкривявания. Поради липса на финансови средства бяха ликвидирани и съществуващите групи по изправителна /лечебна/ гимнастика към училищата. Същевременно възможностите за системно и продължително лечение чрез лечебна гимнастика са лимитирани от здравната каса.

В продължение на повече от 15 години общинското лечебно заведение за извънболнична помощ „Медицински център за рехабилитация и спортна медицина I – Пловдив“ ЕООД реализира Програма за профилактика, ранна диагностика и рехабилитация на деца с гръбначни изкривявания в училищата на град Пловдив. Провеждането на ежегодни профилактични прегледи на деца от първи до седми клас в учебните заведения, се извършва от специалисти /лекари, кинезитерапевт и рехабилитатори/, работещи в центъра, които имат изключителен опит в тази област, със съдействието на отдел „Образование“ и ръководствата на отделните училища. На всеки ученик се изготвя индивидуален диагностичен лист и се препоръчва съответно лечение при диагностициране на гръбначно изкривяване. Учениците с по-тежки степени на гръбначни изкривявания се насочват към ортопед-травматолог.

Откритите деца с гръбначни изкривявания се отбелязват в предварително изготвените от директора на училището списъци. Училищното ръководство информира родителите на всички деца с открити гръбначни изкривявания или предразположени към такива за резултатите от скрининга.

Освен това е изготвена и кинезитерапевтична програма, включваща комплекс от специални упражнения. За коригиране на гръбначните деформации най-важното условие при изпълнение на изправителната гимнастика е упражненията да се изпълняват точно под ръководството на специалист – кинезитерапевт или рехабилитатор. На всяко дете посещаващо рехабилитационната програма се оформя индивидуална карта за рехабилитация.

В училищата с наличие на подходящи спортни салони, рехабилитационната програма се изпълнява на място, а за останалите ученици - целогодишно в „Медицински център за рехабилитация и спортна медицина I - Пловдив“ ЕООД.

С цел непрекъсваемост на процеса и обществена полза за децата, дейността

Програмата се извършват се извършват целогодишно. Единствено през ваканциите не се провеждат профилактичните прегледи в училищата.

Дейностите по Програмата за ранна профилактика, диагностика и рехабилитация на децата с гръбначни изкривявания и деформации на гръдния кош в общинските училища на гр. Пловдив се реализират ежегодно с финансови средства от бюджета на община Пловдив, след решение на Общински съвет – Пловдив и сключване на договор.

Определено може да се каже, че ежегодното провеждане на профилактични прегледи е добра инициатива и следва да бъде продължена и занапред, тъй като е свързана с подобряване на здравния статус на подрастващите.

В изпълнение на дейностите по Програмата за ранна профилактика, диагностика и рехабилитация на децата с гръбначни изкривявания и деформации на гръдния кош в общинските училища на гр. Пловдив за периода 2024-2025 г., приета от Общински съвет – Пловдив с Решение №88, взето с Протокол №4 от 14.03.2024 г. и след сключване на договор с община Пловдив, специалистите от „МЦРСМ I – Пловдив“ ЕООД са извършили профилактични прегледи за наличие на гръбначни изкривявания на деца от първи до седми клас от различни пловдивски училища.

Последните и най-актуални резултати са представени в приложените по-долу таблици.

Общият брой извършени профилактични прегледи за гръбначни изкривявания на ученици от пловдивските училища през 2024 г. е 4000 /четири хиляди/. На всеки ученик е издаден диагностичен лист и е препоръчано лечение при наличие на гръбначно изкривяване. Всяко дете диагностицирано с гръбначно изкривяване или неправилна стойка е получило екземпляр от здравнообразователна брошура, съдържаща кинезитерапевтичен комплекс от упражнения.

Обхванати са 16 общински училища описани в таблицата по-долу, като от общия брой ученици от таргетната група – от първи до седми клас в тези училища – 6 379, са прегледани 62,7%.

Прегледани деца от пловдивски училища през 2024 г.

№	Училища	Брой деца
1.	ОУ “Княз Александър I”	58
2.	ОУ “Захари Стоянов”	150
3.	СУ “Братя Миладинови”	192
4.	СУ “Константин Величков”	239
5.	СУ “Симон Боливар”	194
6.	НУ „Кирил Нектариев“	91
7.	СУ „Найден Геров“	196
8.	ОУ „Димчо Дебелчнов“	191
9.	ОУ „Пенчо Славейков“	255

10.	ОУ "Васил Левски"	406
11.	СУ "Паисий Хилендарски"	420
12.	СУ "Любен Каравелов"	240
13.	ОУ "Душо Хаджидеков"	606
14.	ОУ "Яне Сандански"	510
15.	СУ "Цар Симеон Велики"	161
16.	СУ "Климент Охридски"	91

От таблицата е видно, че най-голям брой ученици са обхванати в училищата ОУ "Васил Левски", СУ "Паисий Хилендарски", ОУ "Душо Хаджидеков" и ОУ "Яне Сандански". В ОУ "Княз Александър I" са прегледани най-малко деца – 58 на брой поради наличие на малък брой декларации с изразено, писмено информирано съгласие от страна на родителите.

Обобщени резултати за честотата на гръбначните изкривявания по видове в посетените училища през 2024 г.

№	Училища	Сколиоза I степен	Сколиоза II степен	Кифоза	Кифосколиоза	Непр. стойка	Други деформ.	Общо
1.	ОУ "Княз Александър I"	4	1	1	0	5	0	11
2.	ОУ "Захари Стоянов"	10	2	1	1	8	0	22
3.	СУ "Братя Миладинови"	6	0	1	1	5	1	14
4.	СУ "Константин Величков"	3	2	0	0	6	1	12
5.	СУ "Симон Боливар"	8	1	2	0	9	0	20
6.	НУ "Кирил Нектариев"	1	0	0	0	2	1	4
7.	СУ "Найден Геров"	2	1	1	1	4	1	10
8.	ОУ "Димчо Дебелянов"	6	0	2	0	2	0	10
9.	ОУ "Пенчо Славейков"	5	0	2	0	3	0	10
10.	ОУ "Васил Левски"	20	0	1	0	12	0	33
11.	СУ "Паисий Хилендарски"	12	1	2	0	14	1	30
12.	СУ "Любен Каравелов"	5	2	1	0	4	1	13

13.	ОУ“Душо Хаджидеков“	26	1	6	1	17	0	51
14.	ОУ“Яне Сандански“	19	1	1	1	10	1	33
15.	СУ“Цар Симеон Велики“	8	0	1	0	5	1	15
16.	СУ“Климент Охридски“	10	1	0	1	8	1	21
	ОБЩО:	145	13	22	6	114	9	309

Видно от приложената детайлна таблица, обобщаваща резултатите от проведените от екипа на „МЦРСМ I – Пловдив“ ЕООД профилактични прегледи на учениците през 2024 г. се констатира, че най-разпространените гръбначни деформации са неправилната стойка и сколиозата. Следва да се отбележи факта, че най-често причина за поява на гръбначните изкривявания е неправилната стойка, съчетана с мускулен дисбаланс.

Най-много ученици констатирани с гръбначни деформации се наблюдават в следните училища: ОУ “Душо Хаджидеков“ – 51, ОУ “Васил Левски“ - 33, ОУ “Яне Сандански“ – 33, СУ “Паисий Хилендарски“ - 30, т.е. в училищата, в които са обхванати най-голям брой деца. В цитираните училища трябва да се продължат дейностите свързани с повишаване на информираността на ученици и родители относно неправилната стойка и гръбначните изкривявания.

На база резултатите от проведените профилактични прегледи във всяко училище са изготвени поименни списъци на децата с неправилна стойка и гръбначни изкривявания. Списъците са представени на ръководството на съответното училище и на медицинския специалист, работещ в него.

Децата, диагностицирани със сколиоза II степен се отнасят към групата на тежките гръбначни изкривявания и са насочени за консултация с ортопед-травматолог. Насочването е отразено в заключението на индивидуалния диагностичен лист. През 2024 г. към ортопед-травматолог за консултация, по-нататъшно наблюдение и лечение са насочени 13 ученика.

Най-много ученици насочени към ортопед са от ОУ “Захари Стоянов“, СУ “Константин Величков“ и СУ “Любен Каравелов“ – по 2 деца от всяко училище. Не са регистрирани деца с тежки степени на гръбначни изкривявания в СУ “Братя Миладинови“, НУ „Кирил Нектариев“, ОУ „Димчо Дебелянов“, ОУ „Пенчо Славейков“, ОУ „Васил Левски“ и СУ “Цар Симеон Велики“.

За всяко училище са изготвени и списъци с целеви групи от деца с неправилна стойка и леки степени на гръбначни изкривявания, които следва да се включат в групова рехабилитационна програма.

Честота на диагностицираните деца с неправилна стойка и гръбначни изкривявания през 2024 г.

№	Месец	Общ брой ученици	Брой прегледани	% прегледани от общ брой	Общ бр. с непр. Стойка и гръб. изкрив.	% ученици с гръбначни изкривявания	Ученици насочени към ортопед
1.	Март	1519	924	60.8%	83	8.9%	6
2.	Април	968	387	39.9%	20	5.1%	1
3.	Май	1179	661	56.0%	43	6.5%	0
4.	Юни	327	184	56.2%	12	6.5%	0
5.	Септември	286	236	82.5%	18	7.6%	1
6.	Октомври	1113	846	76.0%	64	7.5%	3
7.	Ноември	987	762	77.2%	69	9.0%	2
	ОБЩО:	6379	4000	62.7%	309	7.7%	13

От приложената таблица се вижда, че общият брой ученици с наличие на гръбначни изкривявания е 309, което представлява 7.7% от общия брой прегледани деца във всички обхванати през 2024 г. училища.

На таблицата е представено и разпределението на извършените профилактични прегледи на учениците по месеци. През месеците март, май, октомври и ноември са прегледани най-голям брой ученици, а най-малко през м. юни, тъй като за децата от 1-4 клас учебната година е приключила.

През 2025г. съгласно описаните дейности в Програмата и сключения договор с община Пловдив са извършени 4 000 / четири хиляди / профилактични прегледи за наличие на гръбначни изкривявания на деца от 1-7 клас в планираните пловдивски училища. На всеки ученик е издаден диагностичен лист и е препоръчано лечение при наличие на гръбначно изкривяване. Обхванати са 10 общински училища описани в таблицата по-долу, като от общия брой ученици от таргетната група – от първи до седми клас в тези училища – 5 286, са прегледани 75,7%.

Прегледани деца от пловдивски училища през 2025 г.

№	Училища	Брой деца
1.	СУ „Св. Константин-Кирил Философ“	739
2.	ОУ „Стоян Михайловски“	405
3.	ОУ „Димитър Талев“	650
4.	СУ „Св.Св. Кирил и Методий“	

5.	ОУ „Драган Манчов“	428
6.	МГ „Акад. Кирил Попов“	26
7.	ОУ „Виктория и Крикор Тютюнджиян“	249
8.	ОУ „Райна Княгиня“	760
9.	СУ „Любен Каравелов“	242
10.	НУ „Христо Ботев“	354

В рамките на Програмата за 2025 г. от предвидените училища не са проведени профилактични прегледи на учениците от ОУ „Димитър Димов“ и СУ „Пейо Кр. Яворов“, поради достигане на определения лимит от 4 000 деца за текущата година. Тези училища ще бъдат включени в графика за 2026 г., за да се осигури възможност за провеждане на профилактични прегледи на всички ученици.

От таблицата е видно, че през 2025г. са извършени най-много профилактични прегледи в ОУ „Райна Княгиня“ - 760, в СУ „Св. Константин-Кирил Философ“ -739 и в ОУ „Димитър Талев“ - 650. В МГ„ Акад. Кирил Попов“ са прегледани най-малко деца - 26 на брой, тъй като в училището от една страна учат деца от 5 до 12 клас, а Програмата обхваща ученици от 1 до 7 клас, а от друга - и поради наличие на малък брой подписани декларации за информирано съгласие от страна на родителите.

Обобщени резултати за честотата на гръбначните изкривявания по видове в различните училища през 2025 г.

№	Училища	Сколиоза I степен	Сколиоза II степен	Кифоза	Кифосколиоза	Непр. стойка	Други деформ.	Общо
1.	СУ„Св.Константин-Кирил Философ“	34	4	4	2	10	4	58
2.	ОУ„Стоян Михайловски“	19	0	1	2	3	1	26
3.	ОУ„Димитър Талев“	38	3	1	2	7	4	55
4.	СУ„Св.св.Кирил и Методий“	5	1	1	0	0	1	8
5.	ОУ„Драган Манчов“	29	1	1	4	7	1	43
6.	МГ„Акад.Кирил Попов“	3	0	1	0	0	0	4
7.	ОУ „Виктория и Крикор Тютюнджиян“	20	0	1	1	4	0	26
8.	ОУ„ Райна Княгиня“	52	1	1	5	9	1	69
9.	СУ Любен Каравелов "	15	2	0	0	2	3	22
10.	НУ„ Христо Ботев “	22	0	1	0	5	0	28
	ОБЩО:	237	12	12	16	47	15	339

Видно от приложената таблица, обобщаваща резултатите от проведените профилактични прегледи на учениците през 2025 г. отново се констатира, че най-разпространени са сколиозата и неправилната стойка, като преобладаващ брой са децата с констатирана сколиоза.

От таблицата се вижда, че общият брой ученици с наличие на неправилна стойка и гръбначни изкривявания е 339, което като процентно съотношение представлява 8.4% от общия брой прегледани деца в описаните 10 училища през 2025 г.

Най-много ученици констатирани с гръбначни деформации се наблюдават в следните училища: ОУ "Райна Княгиня" – 69, СУ „Св. Константин-Кирил Философ“ - 58, ОУ „Димитър Талев“ – 55 и ОУ "Драган Манчов" - 43, т.е. отново в училищата, в които са прегледани най-много ученици. В цитираните училища трябва да продължи работата с учениците за повишаване на информираността и периодичното провеждане на профилактични дейности за неправилна стойка и гръбначни изкривявания.

Деца, диагностицирани със сколиоза II степен се отнасят към групата на тежките гръбначни изкривявания и се насочват за консултация с ортопед. Насочването се отразява в заключението на индивидуалния диагностичен лист. През 2025 г. за консултация с ортопед-травматолог са насочени 12 ученика. Най-много ученици насочени към ортопед са от: СУ „Св. Константин-Кирил Философ“- 4 деца и ОУ „Димитър Талев“- 3 деца.

На база резултатите от профилактичните прегледи за всяко училище са изготвени и предоставени на ръководствата на училищата поименни списъци на децата с неправилна стойка и гръбначни изкривявания.

За всяко училище са изготвени и списъци с целеви групи от деца с неправилна стойка и леки степени на гръбначни изкривявания, които следва да се включат в групова рехабилитационна програма

Целевите групи включват деца предложени за участие в групова оздравителна програма /лечебна изправителна гимнастика/. В програмата са заложили комплекси, включващи специално подбрани и целенасочени упражнения за коригиране на стойката, подобряване силата, еластичността и тонуса на мускулатурата на тялото, поставяйки акцент върху определени зони. Комплексите по лечебна физкултура са изготвени от кинезитерапевти на „МЦРСМ I – Пловдив“ ЕООД и се провеждат под ръководството на специалист – кинезитерапевт или рехабилитатор.

До 2019 г. включително редовно е провеждана групова рехабилитационна програма /изправителна гимнастика/ с целеви групи от ученици в училищата, разполагащи с подходящи физкултурни салони, след изразено писмено съгласие от страна на родителите, и целогодишно - по график в залите на „Медицински център по рехабилитация и спортна медицина I - Пловдив“ ЕООД. След епидемията от COVID-19 в училищата не се разрешава провеждането на групови занимания на тяхна територия, поради което към настоящия момент те се организират и провеждат по график изцяло в залите на „МЦРСМ I - Пловдив“ ЕООД целогодишно. На всяко дете, посещаващо групата се оформя индивидуална карта за рехабилитация.

Изготвена е и здравно-образователна брошура на тема: „Профилактика на гръбначните изкривявания“. В нея е предложен и кинезитерапевтичен комплекс от

упражнения при неправилна стойка и леки степени на гръбначни изкривявания. Брошурата е представена и в училищата. Всяко дете диагностицирано с неправилна стойка или гръбначно изкривяване е получило екземпляр от здравно-образователната брошура.

Честота на диагностицираните деца с неправилна стойка и гръбначни изкривявания през 2025 г.

№	Месец	Общ брой ученици	Брой прегледани ученици	% прегледани от общ брой	Общ брой с непр. стойка и гръбначни изкривявания	% ученици с гръбначни изкривявания	Ученици насочени към ортопед
1.	март	1483	1144	77.1	84	7.3	4
2.	април	1158	797	68.8	63	7.9	4
3.	май	727	454	62,4	47	10,3	1
4.	юни	602	419	69.6	48	11.4	1
5.	септември	263	242	92.02	22	9.09	2
6.	октомври	676	590	87,3	47	7,9	0
7.	ноември	377	354	93.9	28	7.9	0
	ОБЩО:	5286	4000	75,7	339	8,4	12

На таблицата е представено разпределението на проведените профилактични прегледи на учениците по месеци. През месеците март, април, май, юни и октомври са прегледани най-голям брой ученици, а най-малко през м. септември, тъй като провеждането на профилактичните прегледи започва след първия учебен ден - 15-ти септември.

Представените резултати от проведения през 2024 и 2025 г. скрининг на учениците от първи до седми клас потвърждават необходимостта от провеждане на ежегодни профилактични прегледи в пловдивските училища за наличие на гръбначни деформации.

Резултати от проведени профилактични прегледи – честота и видове на гръбначните изкривявания в съответните училища за периода 2022-2025 година

Училище	Скелетоза				Кифоза				Межпозвоночна				Неправилни стойки				Декът деформирания				Общо				
	2022г.	2023г.	2024г.	2025г.	2022г.	2023г.	2024г.	2025г.	2022г.	2023г.	2024г.	2025г.	2022г.	2023г.	2024г.	2025г.	2022г.	2023г.	2024г.	2025г.	2022г.	2023г.	2024г.	2025г.	
СУ "Св. Константин Кирил Философ"	32	16		38	9		4	4	0			2	17		14		10	5	2		4	67		35	58
СУ "Евни Пален"																									
СУ "Васил Пастърнак"	18			3				1					7		6				2			33			
СУ "Тее Юбиле"	5			2				2					5						1			15			
СУ "Димитър Матавас"																									
СУ "Петко Нр. Пререв"				22				1													0				28
СУ "Христо Ботев"	8		6		0		1	0	1				6		5				0			14			14
СУ "Братя Миладинови"	11	11	20		3	6	1	2	1	1		15	9	10				0	0			31	27		33
СУ "Виса Санданов"																									
СУ "Никола Й. Вапцаров"	12			19	4		1	5					2	7					2		1	30			26
СУ "Славен Михайлов"																									
СУ "Дуляе Хариджелев"			27					6							17										
СУ "Свети Св.Авксентийски"		13						3							19										37
СУ "Б. и К. Топраджанци"	18			20				1													1				26
СУ "Драган Манев"	1			30	2		1	1				4	10						2		1	33			43
СУ "Мари Честевинска"																									
СУ "Звезден Стенев"	34			12				1					3		8							7			
СУ "Васил Левски"				20				2					11		12				5			55			
СУ "Червотанц Храбър"																									
СУ "Св. Софроний Врачански"		15						2							8										28
СУ "Левски Хеландарски"			13					2							14										
СУ "Любена Каравелова"	10	8	7	17		2	1	0				6	0	0	4	4	2		2	1	3		22	13	22
СУ "Христо Г. Данов"																									
СУ "Св. Св. Кирил и Методи"				6				1													0				8
СУ "Цар Симеон Велики"				8				1							5										15
СУ "Монсieur Валентин"				5				3		1			2		6				2			18			12
СУ "Тодор Каблешков"								0							1										2
СУ "Райко Блинков"				53				1																	69
СУ "Княз Александър I"		37	5		9	1						3	0		29	5			6	0					84
СУ "Св. Петър и Павел"		34				11						5			16				2						68
СУ "Димитър Димков"																									
СУ "Алеша Мествистинев"		29						1				3			12										49
СУ "Димитър Телев"	47			41	7			1	9			2	15		7				4		4	76			55
СУ "Св. Климент Охридски"	19							0					8									30			
СУ "Д-р Пейо Барон"																									
СУ "Петко Р. Славейков"		13													6										23
СУ "Борис Ангелки"																									
СУ "Клемент Охридски"	3		11		0			0	1			1	3		8				0		1	6			21
СУ "Симон Бочинев"			9					2				0			9				0		0	20			20
СУ "Славейков"			1									0			2						1	4			4
СУ "Христо Гераос"			3									1			4						1				10
СУ "Алеша Мествистинев"			6					2				0			2						0				10
СУ "Васил Левски"			3					1					0		0				0		0				4
Общо:	218	178	158	249	38	40	22	12	21	21	6	16	109	124	114	47	29	23	9	15	415	386	309	339	

На представената таблица, отразяваща резултатите от проведените за периода 2022 – 2025 г. профилактични прегледи за наличие на гръбначни изкривявания /по видове и честота/ се вижда, че отново най-често срещаните деформации сред учениците от общинските училища на гр. Пловдив са основно сколиозите, следвани от неправилната стойка.

Прави впечатление факта, че след временно намаляване през 2023 и 2024 г. на броя на децата диагностицирани със сколиоза /съответно 178 и 158/, през 2025 г. отново се наблюдава повишаване на техния брой до 249, като това е най-висока стойност за наблюдавания четиригодишен период.

По отношение на децата диагностицирани с кифоза, в представения на таблицата четиригодишен период, се наблюдава плавно намаление на техния брой – от 38 през 2022 г. до 12 през 2025 г. Най-голям брой диагностицирани деца с кифоза се наблюдава през 2023г. - 40 деца.

От прегледаните през четирите години ученици най-голям брой с кифосколиоза са констатирани през 2022г. и 2023г. – по 21 деца годишно, а най-малък брой през 2024г. - 6 деца. Но за съжаление през 2025 г. техният брой се увеличава отново на 16.

Най-голям брой деца диагностицирани с неправилна стойка се наблюдава през 2023г. - 124 деца, а най-малък брой с неправилна стойка са през 2025г. - 47 деца.

От данните в таблицата, касаещи наличие на други деформации / пектус каринагум и пектус екскаватум / е видно, че най-висок брой е регистриран през 2022г. - 29 деца, а най-малък през 2024г. - 9 деца. През 2025 г. обаче техният брой отново се увеличава на 15.

През анализирания четиригодишен период се наблюдава лека тенденция, макар и вариабилна, към намаляване на броя диагностицирани деца с кифоза, кифосколиоза, неправилна стойка и други деформации. Това е свързано с ежегодното реализиране на действията по Програмата и увеличаване информираността на родителите и учениците чрез разпространение на здравно-образователна брошура на тема: „Профилактика на гръбначните изкривявания”, която се издава ежегодно. В нея се предлага и комплекс от упражнения, приложими в домашни условия. Брошурата се представя и в училищата. Всяко дете диагностицирано с неправилна стойка или гръбначно изкривяване получава екземпляр от здравно-образователната брошура.

Имайки предвид цитираните данни е необходимо дейностите по Програмата за профилактика, ранна диагностика и рехабилитация на деца с гръбначни изкривявания и деформации на гръдния кош в общинските училища на гр. Пловдив да продължат да се реализират и за в бъдеще, което ще бъде единствено и само в полза на децата и на обществото като цяло.

ЦЕЛ НА ПРОГРАМАТА ПРЕЗ 2026 - 2027 г.

Провеждане на масов скрининг в пловдивските училища чрез извършване на специализирани профилактични прегледи за гръбначни изкривявания и деформации на гръдния кош, с цел профилактика, поставяне на ранна диагноза и провеждане на рехабилитация – при необходимост.

Х.МОВА

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

Подобряване здравния статус на учениците, чрез намаляване броя на тези с гръбначни изкривявания и деформации на гръдния кош. Профилактиката, ранната диагностика, адекватното лечение и рехабилитация, подходящият двигателен режим могат да предотвратят по-късните неблагоприятни последици от тези заболявания.

ЦЕЛЕВА ГРУПА

Провеждане на специализирани профилактични прегледи за наличие на гръбначни изкривявания и деформации на гръдния кош на 4 000 ученици годишно от първи до седми клас в общинските училища на гр. Пловдив.

ДЕЙНОСТИ, КОИТО ЩЕ СЕ РЕАЛИЗИРАТ ПО ПРОГРАМАТА ЗА ПЕРИОДА 2026 – 2027 г.

1. Извършване на 4 000 специализирани, профилактични прегледи за наличие на гръбначни изкривявания и деформации на гръдния кош на ученици от пловдивските училища с цел профилактика, ранна диагноза и рехабилитация;
2. Издаване на индивидуален диагностичен лист на всяко дете и даване предписание за лечение при необходимост;
3. Изготвяне на поименни списъци от деца с неправилна стойка и леки степени на гръбначни изкривявания. Оформяне на целеви групи;
4. Представяне на поименните списъци на медицинския специалист и на ръководството на съответното училище;
5. Провеждане на групова рехабилитационна програма /изправителна гимнастика/ в залите на „Медицински център за рехабилитация и спортна медицина I - Пловдив“ ЕООД - по график и в част от училищата – при наличие на подходящ физкултурен салон, след писмено съгласие от родителите. Рехабилитационната програма на учениците от целевите групи се провежда от специалисти – кинезитерапевти, рехабилитатори, лекари по спортна медицина;
6. Насочване за консултации с ортопед-травматолог на деца с тежки степени на гръбначни изкривявания за диспансеризация и адекватно лечение;
7. Запознаване и представяне на Програмата пред ръководствата на училищата и медицинските специалисти, работещи в тях;
8. Изготвяне на обобщен доклад с анализ на извършените дейности;
9. При възможност подготовка и издаване на достъпна образователна брошура за родители и ученици на тема: Профилактика, ранна диагноза и рехабилитация на гръбначните изкривявания при децата.

ФИНАНСОВИ СРЕДСТВА

Финансовите средства необходими за реализиране на Програмата за профилактика, ранна диагностика и рехабилитация на деца с гръбначни изкривявания и деформации на гръдния кош в общинските училища на гр. Пловдив са представени в приложената годишна план-сметка.

Към Програмата е приложен график на общинските училища, които

ГОДИШНА ПЛАН – СМЕТКА

ЗА РЕАЛИЗИРАНЕ НА ПРОГРАМА ЗА ПРОФИЛАКТИКА, РАННА ДИАГНОСТИКА И РЕХАБИЛИТАЦИЯ НА ДЕЦА С ГРЪБНАЧНИ ИЗКРИВЯВАНИЯ И ДЕФОРМАЦИЯ НА ГРЪДНИЯ КОШ ОТ “МЕДИЦИНСКИ ЦЕНТЪР ЗА РЕХАБИЛИТАЦИЯ И СПОРТНА МЕДИЦИНА I - ПЛОВДИВ” ЕООД

ДЕЙНОСТ	ИЗПЪЛНИТЕЛ НА ДЕЙНОСТ	БРОЙ ПРЕГЛЕДИ	ЕДИНИЧНА ЦЕНА/евро/	СУМА /евро/
<p>1.1. Извършване на специализиран профилактичен преглед за наличие на гр. изкривяване или неправилна стойка;</p> <p>1.2. Издаване на индивидуален диагностичен лист на всеки ученик и даване предписание за лечение при необходимост;</p>	<p>лекар, кинезитерапевт, рехабилитатори</p>	<p>4 000</p> <p>4 000</p>	<p>7,16</p> <p>0.51</p>	<p>28 640</p> <p>2 040</p>
<p>2.1. Изготвяне на поименни списъци на деца с неправилна стойка и гръбначни изкривявания. Оформяне на целеви групи;</p> <p>2.2. Насочване за консултации с ортопед-травматолог на ученици с тежки степени на гръбначни изкривявания;</p> <p>2.3. Представяне на извършените дейности от програмата пред ръководствата на учебните заведения и медицинските лица, работещи в здравните кабинети</p> <p>2.4. Изготвяне на групова оздравителна програма /лечебна гимнастика/ за учениците от целевите групи;</p> <p>2.5. Реализиране на групова оздравителна програма /лечебна изправителна гимнастика/ с учениците от целевите групи. Рехабилитация на учениците 2-3 пъти седмично по график - в залите на „МЦРСМ I – Пловдив” ЕООД и при възможност в част от училищата - при наличие на подходящ физкультурен салон. Продължителност на оздравителната програма – до 2 месеца в отделните училища - при възможност и целогодишно в залите на „МЦРСМ I – Пловдив” ЕООД;</p> <p>3. Материали и консумативи, необходими за извършване на дейностите по програмата;</p>	<p>лекар, кинезитерапевт</p> <p>лекар</p> <p>лекар, кинезитерапевт</p> <p>рехабилитатори, кинезитерапевт, лекар</p>	<p>4 000</p>	<p>1.02</p>	<p>4 080</p>
<p>4. Изготвяне на обобщен доклад и анализ на резултатите от всички дейности през годината;</p>	<p>лекар</p>	<p>1</p>		<p>255,65</p>
<p>5. При възможност подготовка, издаване и разпространение на здравна образователна брошура за родители и ученици на тема: Профилактика, ранна диагностика и рехабилитация на гръбначните изкривявания при децата.</p>		<p>1</p>		<p>511,29</p>

ОБЩО: 35 526,94 €

Планувани посещения по Програмата за профилактика, ранна диагностика и рехабилитация на децата с гръбначни изкривявания и деформации на гръдния кош в общинските училища на гр. Пловдив за периода 2026 – 2027 г.

2026г.	2027г.
1. СУ „Пейо Яворов“	1. ОУ „Княз Александър I“
2. СУ „Св. Седмочисленици“	2. СУ „Св. Патриарх Евтимий“
3. СУ „Св. Софроний Врачански“	3. ОУ „Алеко Константинов“
4. СУ „Димитър Матевски“	4. ОУ „Елин Пелин“
5. СУ „Черноризец Храбър“	5. ОУ „Васил Петлешков“
6. ОУ „Екзарх Антим I“	6. СУ „Братя Миладинови“
7. ОУ „Д-р Петър Берон“	7. ОУ „Тодор Каблешков“
8. ОУ „Димитър Димов“	8. НУ „Петко Р. Славейков“
9. ОУ „Панайот Волов“	9. ОУ „Васил Левски“
10. ОУ „Кочо Честеменски“	10. ОУ „Душо Хаджидеков“
11. ОУ „Гео Милев“	11. СУ „Любен Каравелов“
12. НУ „Климент Охридски“	12. ОУ „Яне Сандански“

Следва да се има предвид следното:

1. Училищата се определят на принципа на посещаемостта им през различните годишни периоди по програмата, за което се води многогодишен график.

2. Заплануваният брой училища за съответната година е възможно да не бъде изпълнен, тъй като програмата е ограничена с определен брой прегледани ученици за година и няма как да се предвиди кога и как ще бъде изпълнен този брой.

3. Възможно е да се включат и повече училища от предвидените за съответната година във връзка с:

а) брой подадени от родителите декларации за информирано съгласие - задължително изискване за провеждане на преглед;

б) заболяемост в класовете по време на провеждане на прегледите.

За това предвидените училища за 2026г. и 2027г. са примерни и подлежат на корекция, поради изброените по-горе причини.

Изготвил:

7